

WORKSHOP - Kwaliteit en Keuring van Plantmateriaal

Onderdeel: Kwaliteitsaanduiding

Kwaliteit van plantmateriaal kun je op twee manieren bekijken:

- 1 Vitaliteit en gezondheid
- 2 De manier waarop het uiterlijk van de gevraagde/aangeboden plant wordt omschreven, ook wel kwaliteitsaanduiding genoemd.

Elke groep planten heeft z'n eigen systeem van aanduiden.

Dit is in de loop van de tijd, wegens praktisch nut of kweekwijze zo ontstaan.

Plantgroepen en hun kwaliteitsaanduidingen.

Struikrozen:

A kwaliteit : 3 gesteltakken of meer

B kwaliteit : 2 gesteltakken

C kwaliteit : minder dan B

AA : zware A kwaliteit.(dus 5 en meer takken)

De lengte van de takken wordt nooit aangegeven want alles boven de ± 30 cm. wordt standaard afgekapt.

Eventueel wordt ook aangegeven of de planten uit de volle grond komen (vg. /los) of in pot staan (Rozenpot 2 L. /C2)

Bv.: Rosa 'Amsterdam' A kwal.

Vaste planten:

Alleen de potmaat.

Daarbij aangemerkt dat de pot geheel (90%) doorworteld moet zijn.

Onderuit de pot mogen alleen een paar éénjarige wortels komen.

Bij planten uit de volle grond, wordt aangegeven dat het "landplanten" zijn.

Verdere kwaliteitsgegevens zijn dan: aantal neuzen.(uitlooppunten)

Voor verdere eisen: zie het boekje "kwaliteit en keuring" van het IPC.groene ruimte. Bv.: Alchemilla mollis p9

Bomen:

De maat wordt aangegeven in cm. stamomtrek op 1 m. boven de wortelhals. 6-8-10-12-14-16-18-20-25-30-35-40.

Verder wordt veelal aangegeven of met blote wortel, dan wel met draadkluit wordt geleverd.

Méér wordt bij het verhandelen van bomen niet aangegeven.

Er worden echter véél meer eisen gesteld, die tijdens de handel niet worden genoemd, maar wél worden gesteld.

Waaraan een boom moet voldoen staat uitgebreid beschreven in het boek "Kwaliteitsnormering Laan en Parkbomen"

Bv.:Prunus avium 10-12 bl.w.

Bladhoudende heesters:

Lengte van de stengels in cm.

20-25-30-40-60-80-100-125.

Bij heesters waarbij bloemknoppen tijdens de handel van belang zijn, wordt ook aangegeven of de plant "geknopt" is of niet.

5-meer bloemknoppen :geknopt

3-5 „ :lichtgeknopt

1-2 „ :ongeknopt.

Een andere manier van maatopbouw wordt ook wel gehanteerd, maar is niet gebruikelijk.: bv. 50-60

Bv.: Prunus laurocerasus 'Rotundifolia' 100-125

Bladverliezende heesters:

(Eenvoudig te kweken sortiment, als Deutzia, Forsythia, Ribes, etc.)

Aantal takken.

De lengte van de takken wordt niet aangeduid, maar bedraagt de lengte, die de geheel teruggesnoeide heester in één groeiseizoen heeft bereikt.

Dit kan dus per jaar, leverancier of per partij verschillen.

("duurdere"heesters, bv. Magnolia, Hamamelis etc.:)

Lengte van de stengels in cm., event. in combinatie met aantal takken.

Bij Magnolia wordt het al of niet "geknopt zijn ook vaak aangeduid.

Bv.: Ribes sanguineum 'King Edward X11' 3-5 t.

Grootfruit:

Struik, halfstam, hoogstam.

-Struik is een boompje waarbij de eerste vertakking zich op 70 cm. bevindt.

-Halfstam ± 1,20m.

-Hoogstam 1,80m.

Zie verder: Bomen.

Dan is bij grootfruit nog van belang op welke onderstam (event. tussenstam) de boom is geënt en of de plant virusvrij moet zijn.

Bv.: Malus 'James Grieve' halfst. M9 vv.

Kleinfruit:

Zie bladverliezende heesters.

Voor braamachtigen, kiwi's druiven, etc. zie klimplanten.

Bv.: Ribes rubrum 'Rondom' 5-8 t

Rubus 'Thornfree' C2

Bollen en knollen:

Hier wordt de maat aangegeven in cm. omtrek ter hoogte van de grootste omtrek.

Bv.: Colchicum 'The Giant' 18-20

Bij bv. Narcissen wordt het aantal neuzen aangegeven.

Bv.: Narcissus 'Carlton' 3 N.

Bosplantsoen:

In cm lengte tussen 40 en 125 cm. en de leeftijd volgens internationale coderingen. Net als bij bomen is de lengte gekoppeld aan de dikte. Verdere informatie en tabellen zijn te vinden in het boekje "kwaliteit en keuring van plantmateriaal van het IPC.groene ruimte Arnhem.

Bv.: *Alnus glutinosa* 1+1 80-100

Coniferen:

Lengte/breedte maat in cm., al naargelang het een opgaande of een in de breedte groeiende cultivar is.

Hierbij aangemerkt dat de laatste 10 cm niet worden meegerekend.

Dus een Thuja van letterlijk 130 cm.lang = 120 cm. lang.

De aanduiding is dan Thuja occidentalis 'Brabant' 100-125.

Rhododendron's:

Zie bladhoudende heesters.

Klimplanten:

Alleen de potmaat wordt aangegeven.

Voorheen waren klimplanten dan standaard 80 cm. lang.

Tegenwoordig zijn de meeste klimplanten 60 cm. en zelfs 40 cm.

Dit i.v.m. het vervoer. Er passen nl. meer planten van 40 cm. boven elkaar op een veilingkar.

Bv.: *Aristolochia macrophylla* p14.

Waterplanten:

Potmaat.

Bv.: *Typha latifolia* p9

Een en tweejarigen:

Bij deze groep wordt alleen aangegeven of ze in een perskluit, een potje of een tray zitten.

De maat van de plant wordt nooit aangegeven.

Eenjarigen hebben altijd minimaal één bloeiende bloem.

Bv.: *Tagetes erecta* geel in tray

Onderstammen:

mm. doorsnede wortelhals, + leeftijd.

Soms wordt ook bij 1+0 aangegeven of het voorloop is.

Bv: *Acer campestre* 1/0 6-8 voorl.

Veel gebruikte afkortingen die gebruikt worden om maat en kwaliteit aan te geven:

dr. kl.	: met draadkluit. (kluit met ijzeren gaas omgeven)
ig.	: in gaas (met kluit)
mkl.	: met kluit
60-80	: lengtemaat in cm.
80+ (80/-)	: 80 cm lang en groter.
6-8	: doorsnede in mm. Bij onderstammen
6-8	: stamomtrek op 1 m. boven maaiveld bij hoogstambomen.
HT	: hoogstam boom (1.8 m. stam)
halfst. 1.35m.	: halfstam.= eerste vertakking of enthoogte tussen 1.10m.en al naar gelang de soort.
str.	: struik. Bij grootfruit: eerste vertakking op 70 cm.
3xv.	: 3 x verplant.
p9	: pot met 9 cm. doorsnede.
C3	: container (pot) met 3 liter inhoud.
v.gr. / vg.	: volle grond
zetst.	: bedoeld als zetstam (onderstam)
lvb.	: leverbaar. : optimale plant na bedoelde kweektijd. Deze aanduiding heeft dus niets te maken met de vraag of
de plant te	leveren is. "Leverbaar" staat dus voor een maat, die niet
met cm.	wordt aangegeven.
llvb	: licht leverbaar.: komen dus niet aan de maat: leverbaar.
af 3 tak	: plant met 3 takken of meer.
plg	: plantgoed. Plantmateriaal bedoeld om eerst nog door te
kweken,	voordat aan groenvoorziening wordt geleverd.v
vert.	: vertakt.
sp	: in speedlingplaat (tray van 40x60 cm. met diverse
inhoudsmaten)	
gekn.	: geknopt. (met 5 of meer <u>bloemknoppen</u>)
ew	: op eigen wortel
voorl.	: voorloop. De besten uit de partij .(voorlopers)
bl.w.	: met blote wortel.
heg	: heggegoed. Kwaliteit tussen plg en llvb.
bew. st.	: beworteld stek
2jr.kr.	: met tweejarige kroon.
vv	: virusvrij (vf : virusfree)
ov. bv.	: onderveredeld bovenveredeld.
Kw.A	: onderstam kweek A voor Cydonia, Mespilus en Pyrus
cultivars.	
M9	: appelonderstam type 9.(M staat voor "Maling".= streek in
Engeland,	waar deze onderstam is geselecteerd).
2-3 N	: 2 tot 3 neuzen. Dit zijn ogen/uitlooppunten bij bv.
landplanten van	Hosta, Helleborus, Narcissus, Phyllostachys
zw.	: zwaar. (dus forse planten)
A kwal	: met name bij rozen : af 3 tak.

Solitair : dusdanig forse plant dat hij alleenstaand voldoende body geeft aan z'n omgeving. De verkoper probeert met deze aanduiding dus aan te geven dat het wel "héél erg mooie planten zijn.

Internationale coderingen:

Uit zaad gekweekte planten:

- 1+0 1 jarige gezaaide plant.
- 2+0 2 jarig gezaaide onverplante plant.
- 1+1 2 jarig gezaaide verplante plant.
- 1-0 1 jarig afgepende zaailing.
- 1a1 2 jarig afgepende zaailing.

Gestekte planten:

- 0/1 1 jarige gestekte plant.
- 0/2 tweejarig onverplante gestekte plant.
- 0/1/1 tweejarig verplante gestekte plant.
- 0/2/1 3 jarige gestekte plant, die tussen het tweede en derde jaar is verplant.

Afgelegde en aangeaarde planten:

- /1/0 1 jarige aflegger (plant heeft een jaar aan de moerplant gezeten.)
- /2/0 aflegger die twee jaar aan de moerplant heeft gezeten.
- /1/1 tweejarig, verplante aflegger.

Veredelingen, dus geënte planten:

- x/1/0 1 jarig geënte plant (1 jarige veredeling)
- x/1/1 2 jarig verplante veredeling.
- x/2/0 2 jarig onverplante veredeling.

Nb:

Tussen de getallen en symbolen, wordt zowel een / als een + gebruikt.
1+0 betekent dus hetzelfde als 1/0.

Helaas wordt door kwekers van vruchtboomonderstammen , het liggend streepje voor afleggers vervangen door een 0. Dus 0+1 i.p.v. - +1 .
Als het om meerjarige afleggers gaat, laat men de eerste 0, ofwel - weg.
Een tweejarige verplante aflegger: -/1/1 wordt dus als 1/1 aangeduid.
Bv.: Malus 'M9' 1+1 betreft dus GEEN tweejarig verplante zaailing, maar een tweejarig verplante aangeaarde plant.

WORKSHOP Kwaliteit en Keuring van Plantmateriaal
Geschreven door: Docent Arie Bruin.

